

آزمون خواندن Alovette

مصطفی تبریزی

چارچوب آزمون Alovette

این آزمون شامل متنی است نوشته که با اشکال و تصاویر مختلفی در حاشیه تزئین شده است و هر یک از تصاویر اهمیت خاصی دارند وقتی قرار گرفتن جای آن در صفحه دارای هدف و اهمیت خاصی می‌باشد. این متن از سیلاب‌های آسانی تشکیل شده که (احتمالاً) کودکان از سن هفت سالگی (یعنی سن دبستان) قادرند آنها را بخوانند. این متن از سیلاب‌های آسان، کلمات ساده، و مشکلی تشکیل شده که از نظر دستوری بسیار ساده، در جملات چیده شده‌اند.

الف) ابزار آزمایش «آزمون»

- ۱- یک لوحه کوچک (که متن خواندنی مورد آزمایش با حروف چاپی روی آن مندرج شده است).
- ۲- برگه مشابه آزمایش (که متن بطور ساده در آن نوشته شده و برای ثبت اشتباهات فرد از جانب آزمونگر تهیه شده است).
- ۳- برگه ثبت اطلاعات (اعم از مشاهدات حین آزمایشات، اطلاعات جانبی و تفسیر نتایج آزمون).

ب) روش اجراء آزمون

- ۱- در مرحله اول باید بیمار را با رعایت احتیاط‌های لازم در جای مناسبی نشانند که رعایت نکات زیر در این مرحله ضروری است.
  - قبل از مستقر شدن فرد بر سر جایش کرونومتر را به کار می‌اندازیم (تا بیمار گمان نبرد که زمان خواندن وی اندازه‌گیری می‌شود).
  - فرد را در سمت چپ خود بنشانید (یعنی آزمونگر در طرف راست آزمایش شونده قرار گیرد).
  - باید روشنایی اتاق کافی و مناسب بوده و کودک احیاناً از نور زیاد ناراحت نباشد. متنی به کودک داده می‌شود باید تمیز و غیربراق باشد (از پوشش‌های شفاف نباید روی لوحه استفاده شود).
  - یکدفعه و بی‌مقدمه به کودک نگوید - تو باید بخونی.
  - چند دقیقه‌ای را با کودک به گفتگوی متفرقه پردازید تا رابطه صحیحی با او برقرار نمایند در این گفتگو اگر نوعی از انواع اختلالات گفتاری را در وی مشاهده نمودید آن را در برگه «اطلاعات» ثبت کنید.

۲- در این مرحله راهنمایی لازم جهت انجام آزمون به کودک داده می‌شود:

- الف) در صورتی که کودک با شک و تردید باشد و گمان کند نمی‌تواند متن را بخواند و یا اینکه سطح خواندن او خیلی پایین باشد و هیچ کلمه‌ای را نتواند بخواند مراتب ذیل را در نظر بگیرید.
  - ب) جلوی کودک لوحه را قرار داده و به او بگویید خوب حالا این را بخوان و بعد بوسیله نوک مداد اولین واژه پائینی ورقه را به او نشان بدهید.
- زمان لازم برای خواندن حرف ۵ ثانیه است اگر بعد از ۵ ثانیه آن را نخواند و یا غلط خواند از او بخواهید

- حرف دیگری را که شما نشان می‌دهید بخواند «خوب حالا این یکی رو بخون»
- با مداد هر سیلاب را مشخص نموده تا وی متوجه شود که چه سیلاب‌هایی را باید با هم بخواند.
  - همه لغات آزمون تک تک با مداد نشان داده می‌شود تا کودک بتدریج متوجه شود که برای خواندن هر کلمه چه مدت زمان بایستی وقت بگذارد.
  - گاهی برای اینکه کودک انگیزه کافی برای خواندن متن پیدا کند بایستی جملات زیادی از این قبیل را به کار برد: خوب آفرین، حالا اینجا رو بخون - این را هم بگو - باریکلا این یکی رو هم بخوان و ...
  - در حین خواندن کودک، آزمونگر از روی برگه مشابه، متن او را دنبال می‌کند تا همه واژه‌ها و بخش‌های پائین برگه را بخواند (برای نمره‌گذاری این قسمت به ج - ۲ نمره‌گذاری اشتباهات مراجعه شود).
  - این روش نمره‌گذاری ساده است و خواننده را ناراحت نمی‌کند. آزمونگر حتماً باید حالت خودش را در حین نوشتن اشتباهات، تغییر ندهد.
  - وقتی خواندن تمام شد به شماره واژه‌ها و سیلاب‌های خوب خوانده شده یادداشت شود.
  - حال اگر دانش‌آموز همه ۱۵-۱۴ واژه و سیلاب را صحیح خوانده بود از او بخواهید که از ابتدای متن آزمون الووت Alovette بخواند.
  - اگر او تنها ۱۳ واژه و سیلاب یا کمتر را صحیح خوانده بود آزمایش تمام است.
- ج) اگر کودکی قادر است خوب بخواند و یا کمی می‌خواند و ۱۵-۱۴ واژه و سیلاب را نیز صحیح می‌خواند مراتب ذیل را در مورد او باید اجرا نمود.
- ۱- تشکیل موقعیتی برای خواندن:
    - روبروی خودتان یک برگه مشابه متن را قرار دهید.
    - متن چاپی (لوحه) را روبروی کودک قرار دهید (اما چیزی نگوئید).
    - حدود ۱۵-۱۰ ثانیه توجه کودک به مطلب نوشته شده روی کاغذ جلب شده به قسمت دوم آزمون بروید.
    - اگر طی این ۱۵-۱۰ ثانیه توجه کودک به مطلب نوشته شده روی کاغذ جلب شده به قسمت دوم آزمون بروید.
    - اگر طی این مدت توجه وی به مطلب نوشته شده جلب نگردد سعی کنید با جابجا کردن کاغذ و گفتن مطالبی نظیر این توجهش را به آن جلب نمائید: بیا - این مال تو - بین چه جالبه - عکس‌هایش رو هم نگاه کن.
    - دوباره ۱۵-۱۰ ثانیه آرام باشید.
    - اگر کودک باز هم توجهی نکرده به قسمت دوم بپردازید.
- مهم: به تجربه ثابت شده که اشتباهات خواندن در ابتدای متن، متفاوت است با اشتباهات وی در طول متن چرا که زمانی که برای خواندن اولین خطوط صرف شده بیشتر از زمانی است که وی برای کشف نام یک حرف از کلمه بکار می‌برد.
- ۲- دعوت به خواندن (قسمت دوم)
    - به کودک بگوئید: «بین اینها را می‌خوانی» و با مداد کلمه به کلمه متن را به او نشان می‌دهید.
    - بعد مداد را زیر بنام خدا گذارده و آن را تلفظ نمائید اما مواظب باشید که کلمه به سیلاب تبدیل نشود.
    - بعد اولین کلمه را با مداد نشان دهید: مادر.

- همین که کودک شروع به خواندن کرد. در بالای سمت راست برگه مشابه متن محل عقربه کرومومتر را یادداشت کنید. به این ترتیب آزمایش شروع می‌شود.
- اگر کودک نمی‌خواند، پافشاری کرده و بگوئید (خوب شروع کن، بخوان) و دوباره اولین کلمه را به کودک نشان دهید.
- اگر بخواند یا نخواند - آزمایش شروع می‌شود و موقعیت کرومومتر را یادداشت کنید (هیچ اشکالی ندارد که به نام خدا را خود کودک بخواند).
- ج) خواندن و اشتباهات خواندن (قسمت سوم)**
  - مدت زمان خواندن متن 3 دقیقه است.
  - وقتی خواندن براحتی انجام می‌شود، بهتر است که تا انتهای متن ادامه یابد.
  - پایان هر دقیقه زیر آخرین کلمه‌ای که خوانده شده با مداد علامت بگذارید.
  - پس از خواندن آخرین کلمه متن باز حالت عقربه‌های کرومومتر را در بالای صفحه علامت بگذارید.
  - در برگه مشابه لوحه زیر لغات اشتباه خوانده شده علامت‌گذاری می‌شود.
  - اگر خواننده بیشتر از 5 ثانیه روی یک کلمه مکث کند (بدون خواندن آن) از او دعوت کنید تا لغت بعدی را بخواند (خوب ولش کن، ادامه بده) اگر اینکار را نکرد اصرار کنید همراه با نشان دادن کلمه بعدی بوسیله مداد بگوئید (این یکی رو بخون).
  - زمان خواندن هر کلمه مشخص نشده است؛ بهتر است در ذهن خود برای هر کلمه این اعداد را در ذهن خود تکرار کنید. سیصد و یک، سیصد و دو، سیصد و سه و ... به این نحو کمتر اشتباه می‌کنید.
- د) موارد اتفاقی در حین آزمایش**
  - کودکی که قادر به خواندن دو کلمه اکرم و امین نباشد بلافاصله آزمایش را قطع کنید (و در صورتی که روش قبلی را امتحان نکرده‌اید بروید بسراغ واکه‌ها و سیلاب‌های پائین صفحه و همان موارد گفته شده را رعایت نمایید).
  - اگر خواننده در طی خواندن متن ساکت شود؛ آزمونگر او را دعوت به ادامه خواندن بنماید و اگر ننموده اصرار کند و با مداد کلمه را نشان بدهد و بگوئید خوب حال این رو بخون.
  - اگر خواننده یک یا چند خط را رد کند، دخالت نکنید و اما روی برگه مشابه متن خطوط جا افتاده را علامت بزنید.

ج) مشاهده و یادداشت اشتباهات

- ۱- مشاهده حین آزمون: با توجه به کلمات زیر به چگونگی انجام مشاهدات پی خواهید برد:
  - خواننده با کمک تصاویر و کلمات متن خواندنش را کنترل می‌کند.
  - باید دقت داشت که آیا خواندن وی در ابتدا مشکل و به سختی انجام می‌شود سپس بتدریج آسان‌تر و سریع‌تر و روان‌تر می‌شود یا برعکس.
  - آیا چشم کودک خسته می‌شود (مثلاً از یک چشم اشک بریزد، کودک چشمش را بمالد، چشمش را از کاغذ بتدریج یا یکدفعه دور کند)
  - آیا اختلالات گفتاری مشاهده شده قبل از آزمون به حال از بین می‌رود؟

می تواند مؤثر باشد.

د) نمره گذاری نتایج

در برگیره اطلاعات می توان نشانه های کمی را یادداشت نمود:

۱- زمان خواندن: برای خواندن تمام متن ۳ دقیقه زمان لازم است که گاهی کمتر از ۳ دقیقه هم طول می کشد. کودکانی که قادر نیستند متن را بخوانند برای خواندن واژه ها و سیلاب ها زمان محدودی را در نظر نمی گیریم و تنها تعداد واژه ها و سیلاب های صحیح خوانده شده را بعنوان نمره این بخش منظور می نماییم.

۱- گردش چشم:

الف:

۲- تعداد کلمات خوانده شده: برای هر کلمه یک عدد مرقوم شده که یعنی اولین کلمه شماره ۱ و به همین ترتیب تا شماره ۲۶۵ که آخرین کلمه متن را تشکیل می دهد و لذا تعداد کلمات خوانده شده را در بین جملات یک خطی می توان شمرد. (کنار هر خط تعداد کلماتش مشخص شده است) تعداد کلماتی که به صورت خطی جا افتاده اند شمرده نمی شود. اما کلماتی که بین جملات جا می افتند شمرده می شوند و در مجموع بایستی: تعداد کلمات خوانده شده به کل تعداد کلمات خوب خوانده شده و تعداد کلمات بد خوانده شده، تعداد کلمات جا افتاده بطور جدا، و کلماتی که در ۵ ثانیه خوانده نشده اند ثبت شود.

تذکر مهم: اگر خواننده ای چند سطر از متن را جا بیاندازد می تواند آن متن را در مدت زمان کمتر از سه دقیقه به اتمام برساند. بدیهی است کلمات خوانده شده، تعداد اشتباهات و غیره در همان مدت زمان که وی برای خواندن متن صرف کرده مصاحبه می شود (نه در ۳ دقیقه).

ه) تفسیر نتایج

سطح خواندن:

سطح خواندن عبارت است از حد سرعت خواندنی که بدون اشتباه بوده و در مقایسه با یک کودک عادی (با همان ضریب هوشی) مساوی باشد متن (فارسی شده هم) بنحوی است که به خواننده اجازه سریع خواندن و سرعت حد را یافتن می دهد. اگر کودکی با انگیزه رقابت و یا به علت عادت با سرعتی بیشتر راز سرعت اصلی خواندن متن را بخواند چون زمانی برای تحلیل آنچه می خواند ندارد لذا تا حدی موفق است اما بیشتر از حد اشتباه خواهد کرد و نیز به این شیوه عادت نموده و سرعتی نامتناسب خواهد داشت که تعداد اشتباهات نشانه این نقص است. گروهی نیز به علت کند بودن قدرت علامت خوانی ایشان (که در ارتباط با بینایی، شنوایی، کمبود یادگیری، تأخیر در رشد و یا معلولیت های دیگر می باشد) بدلیل همان رقابت ها و ... سعی به افزایش سرعت خود در هنگام خواندن می نمایند که سبب اشتباه خواندن آنها می شود (یعنی می خواهند سریع تر از توانایی خود بخوانند) بعضی از این خوانندگان حالت دفاعی نسبت به اشتباه خواندنشان دارند که به خوبی آشکار است و عده ای با ناراحتی زیاد متن را می خوانند. سرعتی را که در حین آزمایش اندازه گیری می شود همان سطح ظاهری خواندن است که سطح واقعی را باید در آن سطح ظاهری ادغام کرد و بعد این سرعت را باید با سطح خواندنی که کودک بتواند بدون غلط بخواند مقایسه کرد.

این کاهش، استعداد نارساخوانی Dyslexia را اندازه می‌گیرد. یک درجه ضعیف‌خوانی (مثل کندی مربوط به علامت‌خوانی) نشانه یک نارساخوانی بالقوه است که با رویدادهای محیط می‌تواند بارز و رشد نماید.

طبقه‌بندی

این طبقه‌بندی براساس آزمایش بر روی ۸۰۰ دختر و پسر (فرانسوی زبان) از کودکان و کلاس‌های آمادگی، اول، دوم، سوم و چهارم ابتدایی و اول و دوم و سوم راهنمایی انجام گرفته است. سطح خواندن براساس سن آنها تعیین شده است (این سن معادل با سن عقلی یک کودک عادی تحصیلی است) کودک عادی تحصیلی کودکی است که در امتحانات روانی تربیتی حدود متوسط کلاس می‌باشد. نمرات مربوط به هر یک از سنین عبارت است از تعداد کلمات خوانده شده در مدت زمان مشخص، نمره دانش‌آموزی است که خواننده‌ای متوسط در کلاس مورد آزمایش می‌باشد.

تعریف درجه سطح خواندن

از تعداد کل کلمات خوانده شده (۳ دقیقه یا کمتر) تعداد کلماتی را که خوانده نشده‌اند کم کنید.

جدول سن

فراوانی	مشکلات خواندن
	۱. اشکال در تلفظ حروف.
	۲. حذف برخی از صداها از کلمه. مثال: «کردند» را می‌گویند «کردن» یا می‌گویند «کدند».
	۳. جایگزین یک صدا به جای صدای دیگر مثل خواندن «شسته بجای شسته»
	۴. اشکال در تشخیص تلفظ نسبتاً نزدیک برخی حروف مثل اشتباه تلفظ م با ن و ب با پ.
	۵. اشکال در تشخیص صداهاى حروف.
	۶. جا به جایی برخی از صداها با یکدیگر مثل «ترهان» به جای «تهران» - «عسک» به جای «عکس».
	۷. عدم توفیق و مکث در پایان جمله.
	۸. اشکال در بخش کردن کلمه‌ها.
	۹. اشکال در صداکشی کلمه‌های یک بخشی.
	۱۰. اشکال در صداکشی کلمه‌های چند بخشی.
	۱۱. اشکال در صداکشی کلماتی که «او» دارند، مثل جو - رو - مو - قو.
	۱۲. اشکال در صداکشی کلماتی که «ای» دارند مثل سی - می - بی.
	۱۳. اشکال در صداکشی مصوب‌ها، مثل مداد - رفت - گفت.
	۱۴. اشکال در صداکشی کلماتی که مد دارند، مثل را - با - ما - جا.
	۱۵. زیر لپی و بسیار آهسته خواندن.
	۱۶. اشکال در ترکیب صداها و ساختن کلمه مثل ترکیب ش - ا - د و ساختن کلمه شاد.
	۱۷. تکرار یک بخش در کلمه، مثل گفتن مهر - مهر - مهربان به جای مهربان.

۴۰.	تکرار برخی از کلمات مثل حسن مهربان مهربان مهربان بود به جای جمله حسن مهربان بود.
۴۱.	تکرار برخی از کلمات در قسمت‌های مختلف جمله مثل «پدرم امروز آمد به مدرسه ما پدرم آمده به ما».
۴۲.	مکث و توقف زیاد بین کلمات.
۴۳.	خواندن با سرعت بسیار کند.
۴۴.	خواندن بسیار تند اما دقت بسیار کم و در نتیجه حذف ناخودآگاه بسیاری از کلمات.
۴۵.	خواندن کلمات یک جمله بدون نظم و ترتیب کلمات. مثل خواندن «حسن رفت امروز به مدرسه» به جای «امروز حسن به مدرسه رفت».
۴۶.	اضافه کردن حرف ربط بین کلمه‌ها مثل خواندن «علیه مدرسه به رفت» به جای «علی به مدرسه رفت».
۴۷.	تکرار حروف در یک جمله مثل خواندن امروز حسن به مدرسه به رفت» به جای «امروز حسن به مدرسه رفت».
۴۸.	گم کردن کلمات در یک سطر.
۴۹.	گم کردن سطرها.
۵۰.	عدم رعایت نشانه‌ها مثل نقطه، کاما و امثال آن.
۵۱.	خواندن و تلفظ برخی کلمات استثنایی با همان شکل نوشته شده مثال: خواندن خواهر به جای خواهر و خواند به جای خواند.
۵۲.	آشنا نبودن به مفهوم «زمان»، مثلاً عدم تشخیص تفاوت رفت - رفته است - می‌رود.
۵۳.	عدم هماهنگی بین فعل و ضمیر، مثلاً خواندن «او به مدرسه رفتیم» به جای «او به مدرسه رفت».
۵۴.	توجه به خواندن کلمه و عدم توجه به معنای کلمه.
۵۵.	عدم فهم معنای کلمه.
۵۶.	توجه به خواندن جمله و عدم توجه به ارتباط واژه‌ها و معنای جمله.
۵۷.	عدم فهم معنای جمله.
۵۸.	عدم فهم معنای عبارت.
۵۹.	عدم فهم مفاهیم اصلی متنی که خوانده است.
۶۰.	فهمیدن محتوای متن اما ناتوانی در پاسخ به پرسش‌ها
	جمع تعداد ردیف‌های مشکل‌دار